

สบายอย่างดี : การรับรู้และการสร้างความเข้าใจในสังคมไทย
Sabai Like Stu: Perception and Building Understanding in Thai Society

พระพุฒินันท์ ยสพลโ

Phra Phuthinan Kuntatip Yasapalo

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

puttinan72@gmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิต ต่อชาวบ้านหรือคนในชุมชนนั้นๆ เนื่องด้วยพระสงฆ์เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพและศรัทธา แต่เนื่องด้วยบางบทบาทที่ประชาชนทั่วไปอาจยังไม่เข้าใจจึงทำให้ถูกมองว่าพระสงฆ์เป็นบุคคลที่มีความสบายอย่างคำที่ว่า “สบายอย่างดี” ซึ่งทำให้เห็นว่าประชาชนทั่วไปยังไม่เข้าใจว่าพระสงฆ์ มีบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคม บทความนี้จึงมุ่งเน้นนำเสนอแนวทางการสร้างความเข้าใจต่อบทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทย จากการวิเคราะห์ทำให้สามารถกำหนดแนวทางทางการสร้างความเข้าใจต่อบทบาทของพระสงฆ์ได้ดังนี้ เป็นผู้สืบทอดศาสนา เป็นผู้นำศรัทธา เป็นนักพัฒนา เป็นนักประยุกต์ เป็นนักบริหารชุมชน แนวทางที่กล่าวมานี้จะช่วยให้ประชาชนในสังคมสามารถเข้าถึงบทบาทและหน้าที่ของพระสงฆ์ได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชาชนในสังคมเกิดการรับรู้และเกิดความเข้าใจมากขึ้น

คำสำคัญ : สบายอย่างดี. การรับรู้. การสร้างความเข้าใจ. สังคมไทย

Abstract

Nowadays. monks play an important role in their way of life. To villagers or people in that community Since the monks are people whom the villagers respect and believe. But due to some roles that the general public may not understand. it is seen as The priest is a person who is as comfortable as that. "Sabai". which shows that the general public still does not understand what role monks play in society. This article focuses on presenting ways to create an understanding of the role of monks in Thai society. From the analysis. it is possible to define guidelines for creating understanding of the role of monks as follows It is a successor Be a believer. Be a developer. Be an application. Be a community manager The aforementioned approach will help people in society to access the roles and duties of the monks. This is important to the public in the society to increase awareness and understanding.

Key words : comfortable like stupid. awareness. building understanding. Thai society

บทนำ

นับจากอดีตจนถึงปัจจุบันพระสงฆ์ได้มีส่วนสำคัญกับสังคมไทยมาโดยตลอด โดยจัดเป็นสถาบันทางสังคม สถาบันหนึ่งและได้ทำหน้าที่สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน ทุกวันนี้พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่ในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังสามารถทำหน้าที่ในการช่วยเหลือสงเคราะห์สังคมในด้านต่างๆ หลายด้านด้วยกัน พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2535 ได้ระบุถึงบทบาทของวัดและพระสงฆ์ ในการพัฒนาสังคมไทยในปัจจุบันไว้ 6 ภารกิจคือ งานปกครองคณะสงฆ์ งานศาสนศึกษา งานศึกษาสงเคราะห์ งานเผยแผ่ศาสนาธรรม งานสาธารณูปการและงานสาธารณสงเคราะห์ ทั้งเป็นบทบาทหลักที่กำหนดไว้อย่างกว้างๆ เพื่อให้เป็นแนวทางแก่พระสงฆ์ได้นำไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะบทบาทด้านการเผยแผ่พระศาสนา พระสงฆ์ในฐานะที่เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังคงทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องเรื่อยมา ทั้งในการศึกษาธรรมและนำธรรมที่ตนได้ศึกษาแล้วไปเผยแผ่ให้ประชาชนได้รู้ตามและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้นั้น เป็นลักษณะบทบาทที่พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสงเคราะห์ชาวบ้านด้วยธรรมะ และชาวบ้านก็ให้การอุปถัมภ์ค้ำชูพระสงฆ์ด้วยปัจจัย 4 (ชาญชัย ฮวดศรี. 2549 : 1)

ปัจจุบันแนวโน้มบทบาทพระสงฆ์ในอนาคตข้างหน้านั้นพระสงฆ์เมื่อออกบวชเป็น พระภิกษุอยู่ภายใต้พระธรรมวินัยแล้วย่อมมีบทบาทสากล จึงอยู่เหนือลัทธิการเมือง การ บริหารย่อมเป็นของต่ำกว่าพระธรรมวินัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลักธรรมวินัยของ พระพุทธเจ้านั้นมีการเผยแผ่ไปทุกทิศทุกทางของโลก จะไม่ลดลงต่ำไปอยู่ใต้ระบอบการเมือง แต่การเมืองนั้นจะนำหลักธรรมวินัยมาบูรณาการเข้ากันกับหลักบริหารปกครอง บทบาทพระ สงฆ์กับการเมืองในอนาคตนั้นพระสงฆ์จะมีความตื่นตัวทางการเมืองและมีความเข้าใจในองค์ ประกอบของสังคมนั้นๆ โดยเฉพาะในประเทศไทยอันเป็นเมืองพุทธศาสนานิกายเถรวาทประจำ ชาตินี้ถ้าพระสงฆ์ไม่มีบทบาททางการเมืองไม่มีความรู้เรื่องการบริหาร การปกครองภาครัฐแล้ว ก็จะไม่มีความรู้ไปเทศนาสั่งสอนให้ประชาชนได้รู้เท่าทันและในอนาคตนั้นพระสงฆ์จะมีบทบาท ดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมโดยเชื่อมโยงบูรณาการ กับนโยบายของรัฐด้านการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนในลักษณะเช่นนี้จะ ส่งผลให้พระสงฆ์อีกจำนวนมากแสดงบทบาท บทบาทพระสงฆ์ในอนาคตจะเป็นบทบาทด้านการให้การศึกษาและการเผยแผ่เป็นหลักโดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่แก่สังคม ให้คนในสังคมได้นำเอาหลักธรรมนั้นไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ชีวิตประสบแต่สิ่งที่ดีงาม ให้คนเหล่านั้นพ้นทุกข์และประสบความสุขอย่างแท้จริง (พระครูวินัยธรจักรี ศรีจารุเมธียาณ. 2559 : 277 – 278) อันที่จริงแล้วแม้จะเรียกพระภิกษุว่า ตูเจ้า หรือพระ อย่างไรก็ตามก็ดีทั้งหมดนี้ก็ถือเป็นพระ มีวัตรปฏิบัติที่เหมือนกัน ตั้งแต่สวดมนต์ทำวัตรเช้า – เย็น บิณฑบาต เรียนรู้พระธรรมคำสอน และปฏิบัติธรรม เจริญสมาธิภาวนา รับของถวายและอนุโมทนา ไปจนถึงงานจิตอาสาอื่น ๆ เช่น ทำความสะอาดกุฏิห้องน้ำ วิหาร อุโบสถ โรงครัว และอาคารสถานที่ต่าง ๆ กวาดลานวัดและดูแลความเป็นเรียบร้อยรอบบริเวณ ฯลฯ ในเมื่อคำว่า ภิกษุ แปลว่า ผู้ขอ ฉะนั้น ขอทาน ก็คงเข้าข่ายการประพฤติแบบพระภิกษุเหมือนกัน แท้จริงแล้ว ขอทานและพระภิกษุมีความแตกต่างสำคัญ กล่าวคือ พระภิกษุเป็นผู้ละเว้นจากบาปทั้งปวง ในขณะที่ขอทานไม่ได้ละเว้นจากบาป ดังนั้นพระภิกษุจึงเป็นผู้ขอที่สมควรแก่การได้รับเป็นอย่างยิ่ง อุบาสกอุบาสิกาบางท่านได้พบเห็นวัตรปฏิบัติ บางส่วนของพระ คือ มาที่วัดที่ไร ไม่พินเห็นแต่ ฉันท สวด เรียนหรือปฏิบัติธรรม ไม่ต้องทำงานใด ๆ เลย อุบาสก

อุบาสิกาเสียอีก ที่สู้สุดส่ำหมีจิตจาอะกุศลเจียดเงินมาทำบุญบริจาค พระอยู่เฉย ๆ ก็ได้รับปัจจัย ได้รับภัตตาหาร ไม่ต้องหุงหาเอง หรือทำงานตรากตรำเพื่อให้ได้ซึ่งค่าแรง กลายเป็นบ่อเกิดแห่งคำคมชาวล้านนาที่ว่า “สบายอย่างตุ้” (วัดศรีบุญยืน. ออนไลน์ : 15 พฤศจิกายน 2563)

ดังนั้นบทความนี้ต้องการที่จะนำเสนอแนวทางการสร้างความเข้าใจต่อบทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทย ในสังคมปัจจุบันอาจเห็นว่าพระสงฆ์อยู่สบายไม่ต้องรับผิดชอบอะไรมากมาย ตามความจริงแล้วไม่ได้เป็นอย่างนั้น ประชาชนทั่วไปอาจได้พบเห็นวัตรปฏิบัติบางส่วนของพระคือ มาที่วัดที่ไร ไม่พินเห็นแต่ฉัน สวดมนต์ เรียนหรือปฏิบัติธรรม ไม่ต้องทำงานใด ๆ เลย ซึ่งจริง ๆ แล้วอาจไม่ได้เป็นอย่างนั้น เนื่องจากไม่ได้มีการประกาศหรือบอกกล่าวให้ใครได้รู้จึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจในบทบาทของพระสงฆ์นั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์

พระสงฆ์เป็นผู้นำท้องถิ่นที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะพระสงฆ์เป็นผู้ที่ประชาชนเคารพนับถือ เป็นที่พึ่งของประชาชนในทางศาสนา มีบทบาทในการรวบรวมประชาชนให้เป็นปึกแผ่น นำประชาชนสละแรงงานร่วมก่อสร้างสาธารณสมบัติของวัดและหมู่บ้าน อบรมประชาชนให้รู้จักการเสียสละเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนี้พระสงฆ์ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนได้ โดยพระสงฆ์แนะนำประชาชนได้ตามหลักแห่งพระพุทธศาสนา โดยเน้นให้ปฏิบัติตามวิธีการพัฒนาสังคม โดยยึดเป้าหมาย 6 ประการคือ (ฟุ้ง สุวรรณรัฐ. 2553)

1. ส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ในทางศาสนานั้นสอน ให้คนรู้จักกอดทน มีความขยันหมั่นเพียร และชวนชวายทำตนให้เป็นที่พึ่งแห่งตนเอง ให้แต่ละคนแต่ละครอบครัวพึ่งตัวเองได้ ประชาชนมีโอกาสที่จะเลือกอาชีพได้ตามความสามารถและความเหมาะสมงานพัฒนาสังคมมุ่งส่งเสริมช่วยเหลือประชาชนให้รู้จักช่วยตนเอง
2. ส่งเสริมการสร้างสาธารณสมบัติการพัฒนาสังคมเป็นขบวนการที่มุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการกระตุ้นยั่วยุให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่ม และรับผิดชอบในการทำงานพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง
3. ส่งเสริมการอนามัยและสุขภาพิบาล พระสงฆ์เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนอยู่แล้วในเรื่องความสะอาด ความเป็นระเบียบ
4. ส่งเสริมการศึกษาและสันตนาการ งานพัฒนาสังคมมุ่งพัฒนาตัวตนเป็นสำคัญ ส่วนการสร้างสาธารณสมบัติเป็นงานที่จะอำนวยความสะดวกแก่สังคมเพียงชั่วคราว
5. ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น การพัฒนาชุมชนนั้นแม้จะเป็นการสร้างความสำเร็จให้แก่สังคม ในส่วนที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นก็จะได้รับการ ส่งเสริมและฟื้นฟูให้ดีขึ้น
6. ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การปกครองตนเองนับเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการพัฒนาชุมชน นับเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา

สรุปได้ว่าบทบาทพระสงฆ์คือความเป็นพระสงฆ์ในทางศาสนา ย่อมต้องมีหน้าที่ในการประกาศหลักธรรมทางศาสนาสู่พุทธศาสนิกชน และพระสงฆ์ยังได้รับการบำรุงจากประชาชน พระสงฆ์จึงต้องมีการจัดบทบาทในฐานะเป็นสถาบันทางสังคมดังนั้นความหมายของบทบาทก็คือ สถานภาพที่ถูกกำหนดขึ้นโดยสังคมของแต่ละสังคมและเกิดจากการตกลงกันเองของสังคมนั้น และเป็นความคาดหวังหรือคาดหวังต่อบทบาทนั้นๆ ของสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมาย “ภาพลักษณ์” (Image) ว่าหมายถึง ภาพที่เกิดจากความนึกคิดหรือที่คิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น(ราชบัณฑิตยสถาน. 2542 : 821) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาอย่างมีเป้าหมาย เพื่อสร้างความประทับใจ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ และถูกยอมรับจากสาธารณชน ซึ่งภาพลักษณ์จะมีส่วนผสมทั้งมิติส่วนตัว และมิติสาธารณะ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีที่จะทำให้ประชาชนทั่วไปศรัทธา ได้มีนักวิชาการให้ความหมายว่า IMAGE หรือ ภาพลักษณ์ มีที่มาของคำสำคัญ ดังนี้ (พระครูพุทธมณีลาภรณ์. 2553 : 6 - 7)

I = Institution สถาบัน คือ ภาพลักษณ์ที่สร้างได้จากการทำให้เกิดความน่าเชื่อถือองค์กรที่เป็นสถาบันจะต้องมีตึกอาคารใหญ่ และมีเพลงสถาบัน มีโครงสร้างการจัดการที่มีความเป็นปึกแผ่น ใหญ่ มีโลโก้ขององค์กรที่งามสง่า และสร้างศรัทธาได้ในระยะยาว

M = Management คณะผู้บริหารต้องมีความฉลาด มีความดีความงามและมีผลงานเป็นที่ยอมรับแก่บุคคลทั่วไป จะเห็นว่าองค์กรระดับโลกเราจะคิดถึงคนที่ เป็นเบอร์หนึ่ง เบอร์สองหรือเบอร์สามได้อย่างดี สิ่งที่ทำได้ดีก็เป็นเพราะว่าผู้บริหารทุกท่านมีประสบการณ์ และ Profile เป็นที่รู้จัก ยอมรับ เช่น เป็นอาจารย์รับเชิญ มหาวิทยาลัย เป็นนักปราชญ์ ทางด้านวิชาการที่เขียน หนังสือออกมามากมายเล่มจนทุกคนยอมรับในฝีมือ กลับกันถ้าองค์กรนั้นมีผู้บริหารที่ทุกคนไม่พอใจ รับรองภาพลักษณ์นั้นก็สะท้อนมาในแง่ลบแน่นอน

A = Action หรือการกระทำต่อประชาชนหรือผู้บริโภคจากสิ่งที่เราโฆษณาว่าดีที่สุดในโทรศัพท์มือถือ ยอดเยี่ยมในการบริการครอบคลุมพื้นที่โดยทั่ว ในกรณีนี้ผู้บริโภคถือมากกว่าคนขายของอาจจะไม่อาจจะไม่จริงตามคำโฆษณาของผู้ผลิต ถือว่าเป็นการหลอกลวงโดยสิ้นเชิง ฉะนั้น การกระทำของเจ้าของสินค้า มักจะกลับมาฆ่าตัวเจ้าของเอง เพราะทุกคนไม่เชื่อถือองค์กรหรือบริษัทนั้นๆ อีกต่อไป ถ้ามุ่งเน้นในการให้บริการที่ดีโดยมีการลงทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อหนีคู่แข่ง เช่น AIS ทำกับสินค้าของเขา และใช้ชื่อใหม่ว่า “ADVANCE GSM” ทำให้เขาหนีจาก “Killing Field” ในเรื่องราคาแต่มาเล่นในคุณภาพล้วนเครื่องติดง่ายหลุดยากครอบคลุมพื้นที่เป็นตัวอย่าง Action ที่ควรเอาเยี่ยงอย่าง

G = Goodness ความดี ความงาม เป็นเรื่องขององค์กรที่เป็นคนดีอยู่ในสังคม เช่นตรงไปตรงมา จ่ายภาษีรัฐเต็มจำนวน มีการจ้างงานคนไทยมากมาย หรือเป็นองค์กรต่างชาติแต่มีการถ่ายทอดทักษะให้คนไทยอย่างต่อเนื่องหรือทำประโยชน์ให้แก่สังคม ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้บริโภคไม่โจมตีคู่แข่งอย่างไม่ถูกกติกา ตลอดจนเป็นคนดีในภาพรวมขององค์กร สะท้อนภาพลักษณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

E = Employee พนักงานขององค์กรเปรียบเหมือนทูตองค์กร ที่จะเสริมความน่าเชื่อถือความสัมพันธ์กับลูกค้า และกับสังคม พนักงานเปรียบเหมือนกระบอกเสียงที่สำคัญในการกระจายชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กร แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าขาดการสื่อสารกับพนักงานที่ดีขาดความเข้าใจต่างกัน ภาพลักษณ์ก็

จะกลับกลายเป็นภาพลบ และถ้าภาพลบออกจากพนักงานจะเป็นสิ่งที่ทุกคนจะฟัง เพราะเขาเหล่านั้นอยู่ใกล้ชิดกับองค์กรมากกว่าเพื่อน

สรุปได้ว่า ภาพลักษณ์จะเกิดขึ้นต่อเมื่อคนในสังคมมีการสรุปความคิดจากการรับรู้ข้อมูลที่ชัดเจน ซึ่งมาจากหลายช่องทาง มาอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จนทำให้คนในสังคมเกิดความเข้าใจ คิด และรู้สึกได้ว่าพระสงฆ์มีลักษณะเป็นอย่างไร มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ภาพลักษณ์จะเกิดขึ้นได้จึงต้องอาศัยการสื่อสาร ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอสำหรับการสื่อสารในลักษณะซ้ำหลายครั้งและผ่านสื่อหลายช่องทาง

การรับรู้และความเข้าใจในบทบาทพระสงฆ์

การประกอบพฤติกรรมตามตำแหน่งหน้าที่ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมตามลักษณะการรับรู้และตามที่แสดงจริง บทบาทเป็นผลรวมของสิทธิ์และหน้าที่ ในสังคมปัจจุบันอาจเห็นว่าพระสงฆ์อยู่สบายไม่ต้องรับผิดชอบอะไรมากมาย ตามความจริงแล้วไม่ได้เป็นอย่างนั้นซึ่งพระสงฆ์มีบทบาทที่สำคัญในสังคมคือการเป็นบุคคลที่สร้างความมั่นคงทางจิตใจ และเชื่อมโยงชุมชนให้เกิดความร่วมมือ แต่การจะทำให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์นั้นจะต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งบทบาทของพระสงฆ์ที่จะสามารถสร้างการรับรู้และเข้าใจในสังคมได้มีดังนี้

1. **เป็นผู้สืบทอดศาสนา** สาวกที่ถือเพศบรรพชิตของพระพุทธเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบและปฏิบัติถูกต้องตามพระธรรมวินัย เป็นผู้ยึดถือตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตนได้ศึกษาอย่างดีแล้วไปสั่งสอนประชาชนให้ปฏิบัติตาม การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นภาระหรือหน้าที่หนึ่งที่พระสงฆ์จะต้องทำ แม้โดยความจริงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จะต้องช่วยกันของพุทธบริษัททั้งสี่ แต่ภาระหนักก็ยังคงเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ พระสงฆ์เป็นธรรมทายาททางพุทธศาสนา บทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ตามพระไตรปิฎกได้แก่การเป็นผู้ปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อให้บรรลุพ้นทุกข์และสั่งสอนคนทั่วไปให้พ้นทุกข์ตามหน้าที่การเทศนาสั่งสอนธรรมอันเป็นการเผยแผ่และสืบทอดต่อพระศาสนา เป็นผู้ที่ต้องเข้าไปมีบทบาทด้านการให้การศึกษาและการเผยแผ่เป็นหลัก โดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่แก่สังคม ให้คนในสังคมได้นำเอาหลักธรรมนั้นไปประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตประสบแต่สิ่งที่ดีงาม ให้คนเหล่านั้นพ้นทุกข์และประสบความสุขอย่างแท้จริง

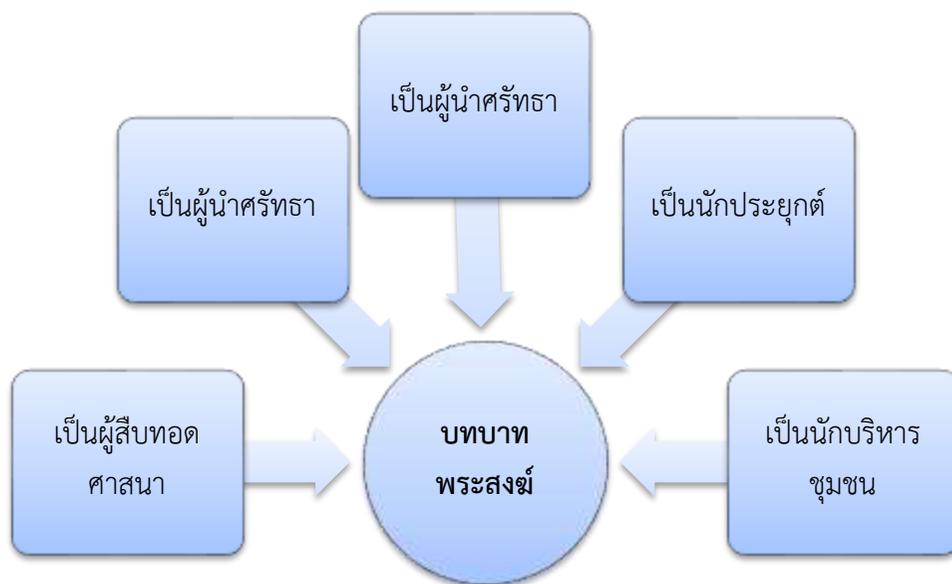
2. **เป็นผู้นำศรัทธา** ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลให้ความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่ความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่พระสงฆ์จะต้องเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือด้วยการประพฤติปฏิบัติตนที่ดีเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชนได้ การร่วมกันทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การมีศาสนทายาทเพื่อสืบทอดคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา และการนำหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การเป็นผู้นำศรัทธาของพระสงฆ์จะใช้วิธีการแสดงธรรมสั่งสอนพุทธบริษัทโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การยกตัวอย่างสถานการณ์ต่างมาอธิบายร่วมกับหลักธรรม เพื่อให้เห็นภาพเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น และสามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน

3. **เป็นนักพัฒนา** บทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์หากพูดไปแล้วนับว่ามีความสำคัญไม่น้อยเพราะต้องคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์แห่งความเป็นพระพุทธศาสนา อย่างการสร้างวัด สร้างศาสนวัตถุต้องให้เป็น เอกลักษณ์ที่ดำรงไว้ซึ่งความเป็นพุทธ รากฐานของความเป็นพุทธมาจากรากฐานแห่งความคิดอันเป็นพุทธพระสงฆ์ต้องเป็นแบบอย่าง

ในเชิงของการ บทบาทพระสงฆ์ด้านการพัฒนาสาธารณประโยชน์นั้นพระสงฆ์ได้ทำการพัฒนาศาสนวัตถุโดยเริ่มจากการสร้างศาสนวัตถุ ภายในวัดของพระสงฆ์สร้างเพื่อให้เป็นที่สะดวกแก่การศึกษาธรรม ประพฤติวัตรปฏิบัติธรรม ศิลปะที่สร้างก็มีเอกลักษณ์ของความเป็นไทยพุทธให้ปรากฏเหลืออยู่คู่กับสังคมไทยสืบต่อไป นอกจากนี้พระสงฆ์เองยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนอันจะเห็นได้จากวัดที่มีการสร้างอาชีพให้คนในชุมชน การใช้พื้นที่วัดในการประชุมพูดคุยเพื่อกิจกรรมในชุมชน การร่วมกับผู้นำชุมชนในการทำกิจกรรมความสะอาดรอบชุมชน ซึ่งพระสงฆ์จะต้องมีบทบาทในทุกกิจกรรม และจะต้องสามารถพัฒนากิจกรรมการพัฒนาชุมชนให้เกิดความสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นพระภิกษุจึงมีบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน สร้างอาชีพให้ชุมชน ผู้นำในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าจะมีเจ้าหน้าที่โดยตรงตามพระ ธรรมวินัย แต่นับว่าเป็นการเกื้อกูลอนุเคราะห์ชาวโลก ทำให้เกิดความเลื่อมใสและเกิดสาธารณประโยชน์

4. เป็นนักประยุกต์ ทางการบริหารวัดก็ยังคงปรับเปลี่ยนระบบ รูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัย ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา แม้แต่การนำเสนอหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าก็ต้องเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการเพื่อให้ทันกับยุคสมัย ทางการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการปกครอง การปกครองต้องให้เอื้อต่อการศึกษา ปกครองเพื่อให้เกิดการศึกษา เมื่อการศึกษาดี การศึกษาเป็นเครื่องมือสร้างความคิดให้เกิดขึ้นได้แล้วก็จะทำให้การปกครองง่ายขึ้นสะดวกขึ้น ทางการเผยแผ่ธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าก็มีการใช้รูปแบบการสื่อสารทั้งต่อหน้าและผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศเช่น การใช้แอปพลิเคชันไลน์ หรือ เฟสบุ๊กที่สามารถส่งผ่านได้รวดเร็ว และเข้าสู่กลุ่มเป้าหมายโดยตรง เป็นต้น พระสงฆ์จึงมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาให้กับชุมชนด้วยการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

5. เป็นนักบริหารชุมชน เมื่อพระสงฆ์อยู่ในชุมชนก็มีบทบาทในการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน มีการใช้วัดเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมพูดคุยแลกเปลี่ยนกันชุมชน เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้นำทางด้านความศรัทธาในชุมชน พระสงฆ์จึงเป็นผู้ที่ต้องเชื่อมโยงคนในชุมชนให้เกิดความร่วมมือกันชุมชน ตลอดจนอาศัยความร่วมมือประสานงานของศาสนบุคคลในการเน้นการเชิดพุทธศาสนาเป็นหลัก มีการส่งเสริมสนับสนุนต่อศาสนสถาน ศาสนวัตถุและศาสนพิธี

สรุปได้ว่าการจะทำให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์นั้นจะต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งบทบาทของพระสงฆ์ที่จะสามารถสร้างการรับรู้และเข้าใจในสังคมได้นั้นประกอบด้วย การเป็นผู้สืบทอดศาสนาคือการเป็นผู้ปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อให้บรรลุพ้นทุกข์ และสั่งสอนคนทั่วไปให้พ้นทุกข์ เป็นผู้นำศรัทธาคือจะต้องเป็นผู้นำที่นำบิณฑบาตด้วยการประพฤติปฏิบัติตนที่ดีเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชนได้ เป็นนักพัฒนาคือการพัฒนาสาธารณประโยชน์ให้เกิดกับชุมชน เป็นนักประยุกต์คือการแก้ปัญหาให้กับชุมชนด้วยการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ เป็นนักบริหารชุมชนคือการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนและเชื่อมโยงคนในชุมชนให้เกิดความร่วมมือกัน ดังนั้นจึงต้องทำบทบาทเหล่านี้ให้เป็นที่ชัดเจนเพื่อพระสงฆ์ที่มีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนชุมชนอีกด้วย

Reference

- ชาญชัย ฮวดศรี. (2549). บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในชุมชน เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวินัยธรจักรี ศรีจารุเมธีญาณ. (2559). บทบาทพระสงฆ์ไทยในสังคมยุคโลกาภิวัตน์. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ 4. ฉบับที่ 1.
- พวง สุวรรณรัฐ. (2553). ทศนะเกี่ยวกับโครงการอบรมพระภิกษุส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น รายงานกิจการโครงการอบรมพระภิกษุเพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงนครการพิมพ์.

พระครูปทุมศีลาภรณ์. (2553). ทักษะของนักเรียนต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

วัดศรีบุญยืน. **สบายอย่างดี**. [ออนไลน์]แหล่งที่มา : <https://www.bloggang.com/viewblog.php?id=iampakin&date=03-09-2008&group=10&gblog=5>. [15 พฤศจิกายน 2563].